

Підгурська В. Ю., І. В. Лиса// Пріоритети розвитку початкової освіти в контексті становлення Нової української школи: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (24 березня 2021 року) / за заг. ред. Т.І. Шанкова – Житомир: ФО-П «Н.М.Левковець», 2021. – С. 19 – 23.

І. В. Лиса,

студентка ННІ педагогіки;

науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент

кафедри початкової освіти

та культури фахової мови **Підгурська В. Ю.**

(Житомирський державний університет

імені Івана Франка)

**Комікси як метод зацікавленості учнів на уроках української мови
та літературного читання
в початковій школі**

В українській освіті реалізується концепція Нової української школи, яка базується на розширенні та оновленні методів викладання; її мета – покращення рівня вивченого матеріалу учнями. Зважаючи на активний розвиток інформаційного простору, вчитель має використовувати нові технології зацікавлення й пояснення уроків для якісного засвоєння матеріалу учнями.

Сьогодні вчителю потрібно не лише привернути увагу учнів, але вміти її утримати. Вважаємо, що доцільним є введення в систему освіти творчого підходу, наприклад, використання коміксів, що відносяться до так званих арттехнологій.

Мета статті: розкрити доцільність використання коміксів як окремого методу зацікавленості учнів на уроках української мови та літературного читання в початковій школі.

Пізнання навколишнього світу та інформації є складним фізіологічним і психологічним процесом, який об'єднує в собі використання трьох типів сприйняття: аудіовізуальний – звуками, візуальний – картинками та кінестетичний – емоціями. Психологи вважають, що 80% сучасних учнів – візуали і тільки 20% – аудіали[3, с. 4]. Отже, для продуктивного пояснення навчального матеріалу на уроках доцільно використовувати візуальні методи. Методи візуалізації допомагають зацікавити учнів та оптимізувати навчально-виховний процес у початковій школі. Саме технології візуалізації сприяють стимулюванню розвитку мисленнєвої діяльності й уяви дитини, що збільшує обсяг навчального матеріалу для засвоєння його учнями.

Візуалізація на рівні зображення сприяє цілеспрямованому й постійному розвитку творчих можливостей учнів. Н. Кузьменко надає таке визначення поняттю "візуалізація" – це створення та представлення графічного образу текстової інформації, що робить її наочною, а отже, зручнішою для аналізу та осмислення[3, с.7]. Про необхідність використання візуалізації на уроках наголошували такі науковці, як В. Далінгер, Н. Резник, А. Вербицький, Ю. Плотинський та інші.

У сучасному світі є багато методів візуалізації навчального матеріалу, як електронних, так і фізичних: комп'ютерні презентації; флешанімації; відео- та аудіоматеріали; зображення; схеми; графіки; інтелекткарти та комікси.

Сприймання візуальної інформації є ефективним, оскільки зображення швидше систематизується, а кольорові образи завдяки включенню емоційної складової краще сприймаються на психологічному рівні, що дозволяє вчителю не лише урізноманітнити проведення уроку, а й пояснити більший обсяг матеріалу.

Одним із методів візуалізації навчання та розвитку творчих навичок учнів у початкових класах є комікс. За "Великим тлумачним словником сучасної української мови", комікс – це популярне серійне видання малюнків з короткими оповіданнями, які утворюють соціальну розповідь розважального характеру [1, с. 539]. У сучасному комунікативному просторі комікси розглядають як самостійний інформаційний продукт у системі соціальних комунікацій, котрі безпосередньо впливають на розвиток учнів. Дослідники К.Полякова та О. Сонін дають таке визначення поняттю "комікс" – це серія чорно-білих або кольорових розважальних малюнків, що ілюструє розвиток сюжету, представлений мінімальним, здебільшого діалогічним, текстом; коміксом є суміжні малюнки та інші зображення у смисловій послідовності призначені для передачі інформації та для викликання в глядача естетичного почуття [6, с. 88].

У психолінгвістиці комікс розглядають як вид мовного твору, котрий сприймається, осмислюється й розуміється як текст, що функціонує у сполученні з невербальними компонентами. Згідно з цим визначенням, основною ознакою коміксу виступає піктографічне письмо, яке створюється за допомогою зображення предметів графічними методами, накресленнями й малюнками. Літературознавець Ф.Лакасен називає комікс примиренням малюнка та слова в розповіді, де головне семіотичне навантаження приходить на малюнок.

Використання коміксів, як засобу зацікавленості учнів у навчальному процесі стає актуальним, коли мова йде про викладання й засвоєння дітьми складного навчального матеріалу на уроках української мови та літературного читання в початкових класах [5, с. 125]. Під час пояснення нового матеріалу на уроках української мови для кращого сприймання, усвідомлення та запам'ятовування вчитель часто застосовує схеми, малюнки, таблиці тощо. "Розповідь в картинках" поєднує в собі як текстову інформацію, так і наочно-образну складову, сприяючи кращому засвоєнню навчального матеріалу. Вдале поєднання зображення та тексту

урізноманітне навчально-виховний процес, стимулює розвиток уявлення та мислення дітей, а також дозволяє їм швидко ознайомитися з інформацією.

Комікси надають можливість дитині уявити літературний твір і запам'ятати його зміст надовго. Також особливою рисою будь-якого коміксу для дітей є відсутність перенасичення інформації завдяки обмеженій кількості тексту. Саме тому комікси є ефективним методом привертання уваги на уроках української мови та літературного читання в початкових класах. Як стверджував Д. Елдер, дослідник у царині візуальної грамотності, комікс – це потужний засіб для швидкого запам'ятовування, його потенціал зумовлений його наочністю, образністю та динамікою передачі інформації [2].

За допомогою коміксів на уроках української мови вчитель може пояснювати значення крилатих виразів та фразеологізмів. Використовуючи графічний потенціал коміксів, зручно пояснювати правопис префіксів та складних слів. Це можна побачити на рисунках 1.1. та на рисунку 1.2.

Рисунок 1.1. Пояснення фразеологізмів за допомогою коміксів.

Sweet Celebrations

Рисунок 1.2. Пояснення правопису префіксів за допомогою коміксів.

На основі коміксів можна розробити інтерактивні ігри, виконувати завдання в групах і парах. Наприклад: створити комікси з пропущеними словами, які діти мають відновити.

Отже комікси сприяють зацікавленості учнів на уроках української мови та літературного читання в початкових класах. За рахунок стислості, граничності та неперевантаженості інформації учитель може в доступній формі донести навчальний матеріал до учнів, а також урізноманітнити проведення уроків.

Список використаної літератури

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / укл. і ред. В. Т. Бусел. К.; Ірпінь : ВТФ "Перун", 2005. 1728 с.
2. Інформаційне агентство. URL: <http://www.interfax.by/article/1147457>
3. Кузьменко Н. І. Засоби візуалізації інформації на уроках української мови при вивченні теми "Синтаксис". Київ, 2020. 32 с.
4. МакклаудС. Зрозуміти комікс. Невидиме мистецтво. Київ : Рідна мова, 2019.
5. Міщенко Н. І. Розвиток творчого потенціалу молодших школярів засобами інноваційних технологій. *На допомогу педагогу*: монографія. Херсон, 2017. С. 138–144.
6. Супрун О.Ю. Стріп- та веб-комікси, як засоби формування ключових і предметних компетентностей. Кривий Ріг : Криворізький державний педагогічний університет, 2019. 136 с.